

De 12 geboden

De afgelopen week heeft de G8, in het door aardbevingen getroffen I' Aquila, vergaderd. Een werkdocument "Common Principles and Standards on Propriety, Integrity and Transparency" dat onder Italiaans voorzitterschap is voorbereid, werd besproken. Vertrouwenwekkend was dat het stuk door de om zijn onkreukbaarheid bekende Berlusconi werd gepresenteerd. Het is de bedoeling dat, tijdens de later dit jaar te houden G20 bijeenkomst, de geformuleerde uitgangspunten in concrete overeenkomsten worden vertaald.

Het document bestaat uit twaalf principes /standaarden die samen een (ethisch) raamwerk vormen voor economisch verkeer tussen mensen. Kernbegrippen zijn integriteit, het belang van de burger, de onwenselijkheid van het bankgeheim, uitbannen van protectionisme, verbieden van constructies om belasting te ontwijken, verantwoordingsplicht van management en bewaking van belangen van werknemers en milieu. Hoe uitwerking van het raamwerk de huidige crisis op korte termijn kan doen beëindigen is onduidelijk maar het volgen van de principes zou herhaling in de toekomst, volgens de samenstellers, moeten voorkomen. De twaalf regels zijn op pagina 2 weergegeven.

Opvallend is dat niet expliciet aandacht wordt besteed aan de positie van het internationale financiële stelsel. Dat is verwonderlijk als bedacht wordt dat de crisis die de internationale economie thans teistert, zijn oorsprong vindt in de financiële sector. Met name deregulering en gebrek aan adequaat toezicht zijn voorwaardenscheppend geweest voor het ontstaan van financiële luchtballonnen.

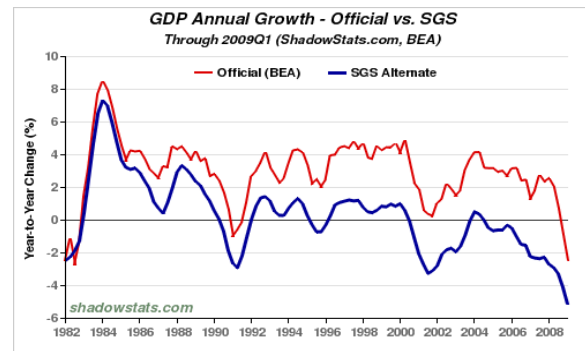
Eén van de (dogmatische) gedachten achter het privilegiëren van de financiële sector is steeds geweest dat financiële markten efficiënt zouden zijn. De "onzichtbare hand" zou juist de financiële markten zegenrijk sturen in de richting van een optimale bijdrage aan de vorming van welvaart en welzijn.

Evenwichtige groei zou het gevolg zijn van een zich vrij en onbelemmerd ontwikkelende internationale financiële wereld. Bijgevolg dienen de instellingen die onderdeel zijn van het internationale financiële stelsel een bevoorrechte positie te hebben. Het systeem werkt immers optimaal als geen beperkingen worden opgelegd aan deze voor de gezondheid van de economie zo essentiële instellingen.

Deze gedachtegang is zeer breed, dus niet alleen in de VS, gevolgd. Ook in Nederland heeft de overheid herhaaldelijk, ondanks waarschuwingen, bewilligd (laatstelijk via Donner) in versoepeling van het toezicht.

Een solvabiliteitscrisis is, in deze doctrine, niet het gevolg van fouten in het systeem doch van de menselijke zwakheden van degenen die binnen de financiële instellingen belangrijke posities bezetten. Er zijn overigens bedrijfstakken waar men het systeem doelbewust zo inricht dat menselijke zwakheden geen fatale gevolgen kunnen hebben.

De bijdrage van de financiële sector aan de economische groei is minder dan wordt gesuggereerd. In een vorige kanttekening is aangegeven (http://www.invest4you.nl/kanttekeningen/2008-11-9_De_vorige_oorlog.pdf) dat de kredietmultiplier afneemt en zelfs negatief kan worden bij extreme groei van de liquiditeitsmassa. Vanaf 1980 is de gemiddelde reële economische groei in de VS, volgens SGS, laag geweest. Het aandeel van de financiële sector in de economie groeide die periode buitenproportioneel. Daarentegen werd veel industriële activiteit voorgoed naar het buitenland verplaatst.



In landen als India en China, waar de financiële sector niet vrij was en bovendien kleiner, ontwikkelde de economie zich sneller. De industrie groeide er als kool.

"Financial engineering" dreigt in de plaats te komen van het gewone ingenieurswerk. In de VS belooft de handel in een scala van "Financial" assets \$ 480,000.- mld p.j. (cijfers McKinsey); de reële industriële output steekt daar, met een bedrag van \$ 2,800.- mld, mager bij af. De waarde van "Credit Default Swaps" overtreft inmiddels de waarde van de verzekerde schulden vele malen. In de ge-wone wereld vooronderstelt een verzekering de aanwezigheid van een verzekeraar belang.

Welvaart en welzijn van burgers worden niet altijd bevorderd door het vrije bankwezen. Gedacht kan worden aan onmogelijke hypotheken, in obligatieleningen verpakte rommelkredieten en door durfkapitalisten met (bank)schulden overladen bedrijven. De werknemers van V&D werd deze week gevraagd loon in te leveren. Dit is mede "nodig" omdat KKR (een "venture capitalist") het bedrijf heeft leeggezogen en opgezadeld met een torenhoge schuld. Dat kon alleen met medewerking van banken.

Een poging principes te formuleren die het economisch handelen binnen de perken van de maatschappelijke aanvaardbaarheid kunnen brengen en houden is, zeker als die principes worden vertaald in concrete en bruikbare regels, lovenswaardig en een potentiële bijdrage aan zuiverder verhoudingen in de toekomst.

Een uitzonderingspositie toestaan aan de financiële sector, die naast een slecht "trackrecord" ook een enorme invloed heeft op de positie van mensen en organisaties, vermindert de geloofwaardigheid van het initiatief. De nieuwe bevoegdheden van de FED waardoor de eigenaren van de FED voortaan zichzelf gaan controleren zal een uitbreiding van de werking der goedbedoelde principes naar de financiële sector niet makkelijker maken.

Common Principles and Standards on Propriety, Integrity and Transparency

1. A strong, fair and clean economy must be based on the values of propriety, integrity and transparency. These values should be promoted by public policies and be upheld by business. Effective monitoring of the implementation of these principles and standards should be undertaken on a regular basis.
2. Governments, companies and all business entities, irrespective of their legal form, around the world should recognise that these values are the keystone of a market economy which serves the needs and aspirations of citizens of every country and which deserves their respect and confidence.
3. Any "race to the bottom" in labour, social and environmental standards and regulatory arbitrage among jurisdictions should be prevented through international cooperation and convergence of domestic legal frameworks.
4. Tax evasion and avoidance are harmful to society as a whole and companies and all business entities, irrespective of their legal form, should fulfil their fiscal duties, including by respecting the arm's length principle in transfer pricing practices.
5. Government / business interaction, including lobbying and "revolving door", should be conducted in accordance with principles which are balanced, transparent, fair to all parties, and enforceable.
6. Business practices and governance of companies and all business entities, irrespective of their legal form - whether traded or non-traded, private or State-owned - should ensure accountability and fairness in the relationship between management, the board, shareholders and other stakeholders. Financial structures and instruments should not be misused in order to hide the true beneficial owner and corporate vehicles, in their various forms, should not be used for illicit activities, including money laundering, bribery, shielding assets from creditors, illicit tax practices, self-dealing and diversion of assets, market fraud and circumvention of disclosure requirements.
7. Disclosure of timely and accurate information regarding the activities, structure, ownership, financial situation and performance of companies should be ensured.
8. Pay and compensation schemes should be sustainable and consistent with companies' and all business entities', irrespective of their legal form, long-term goals and prudent risk-taking.
9. Bribery, including bribery in international business transactions, should be established as a criminal offence and effectively prosecuted and punished.
10. Money laundering should be criminalised and the crime of money laundering should be applied to all serious offences, with a view to including the widest range of predicate offences.
11. Any form of protectionism should be banned.
12. Bank secrecy should not constitute an obstacle to the application of the above mentioned principles , including tax compliance worldwide.